

YRITYKSEN RAHOITUSOPAS

Yrityssalo Oy

Örninkatu 15

24100 Salo

puh. (02) 778 73

www.yrityssalo.fi

YRITYKSEN RAHOITUS

	SISÄLTÖ	SIVU
1.	YLEISTÄ	3
2.	YRITYKSEN PERUSTAMISKUSTANNUKSET JA RAHOITTAJAT	3
2.1	Starttiraha	3
3.	KÄYTTÖPÄÄOMAN TARPEEN LASKENTA	4
4.	PANKKI JA RAHOITUSYHTIÖ KÄYTTÖPÄÄOMAN RAHOITAJANA	5
5.	YRITYKSEN LAAJENNUSINVESTOINTIEN RAHOITUS	6
6.	LAINARAHOITUKSEN PERUSTEENA ON VAKUUS	6
7.	RAHAN TARPEEN MINIMOIMINEN JA RAHOITUKSEN SUUNNITTELU	7
7.1	Toimitilat	8
7.2	Koneet ja laitteet	8
7.3	Valmistusoikeudet	8
7.4	Käyttöpääoma	8
7.5	Talouden tunnuslukuja eri toimialoilla	9
8.	YRITTÄJIEN OMA RAHOITUS	10
8.1	Yrittäjän oma rahoitus	10
8.2	Muu oman pääoman ehtoinen rahoitus	10
8.3	Finnveran yrittäjälaina	11
9.	ELY-KESKUKSEN HARKINNANVARAISET TUET JA AVUSTUKSET	11
9.1	Yrityskokojen määritelmät	11
9.2	Tuet ja avustukset investointeihin	11
9.3	Yrityksen kehittämistuki muihin kehittämistoimenpiteisiin	12
9.4	Avustus pienen yrityksen palkkamenoihin ja toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen, maaseutuyrityksen käynnistämistuki	13
9.5	Kyläkaupan investointituki	13
9.6	Maaseudun toimintaryhmien kautta kanavoitu tuki	14
9.7	Vähämerkityksellinen eli de minimis- tuki	14
9.8	Valmistelurahoitus	14
10.	TUET TYÖVOIMAN PALKKAAMISEEN	14
10.1	Avustus pienen yrityksen palkkamenoihin ja toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen, maaseutuyrityksen käynnistämistuki	14
10.2	Oppisopimustuki	15
10.3	TE-toimiston palkkatuki	15
11.	PANKIT JA VAKUUTUSYHTIÖT LAINARAHOITAJINA	15
12.	RAHOITUSYHTIÖIDEN INVESTOINTIRAHOITUSVAIHTOEHDOT	16
13.	FINNVERAN LAINAT JA TAKAUKSET	16
13.1	Finnveran lainat investointien ja käyttöpääoman rahoittamiseen	17
13.2	Finnveran lainat yrityksen oman pääoman vahvistamiseen ja yrityskaupan tai sukupolvenvaihdon rahoittamiseen	17
13.3	Muut Finnveran lainat yrityksen eri vaiheisiin (vain toimiville yrityksille)	18
13.4	Finnveran takaukset	18
13.5	Finnveran aluekonttorin yhteystiedot	19
14.	TEKESIN KEHITTÄMISRAHOITUS	19
15.	GARANTIAN TAKAUSVAKUUTUKSET (vain toimiville yrityksille)	20
16.	MUUT ERITYSRAHOITTAJAT	21
17.	RAHOITUSKULUJEN MINIMOIMINEN	21

1. YLEISTÄ

Pääsääntönä voidaan todeta, että nykypäivän Suomessa yrityksen käynnistäminen ei jää kiinni rahoituksen puuttumisesta, vaikka yritysideoita keksijöiden varat olisivatkin vähäiset. Siitä on osoituksena monet perustetut korkean teknologian yritykset, joissa pääoman tarve on saattanut olla jopa kymmeniä miljoonia euroja. Myöskään yritystä laajennettaessa rahoitus ei muodostu ongelmaksi, jos liiketoiminta on kunnossa ja omaa rahoitusta löytyy vähintään 20 % investoinnin arvosta.

Suomesta löytyy monipuolista julkista rahoitusta, joita täydentävät monet yksityiset pääomasijoittajat. Yleisempää on kuitenkin tilanne, jossa aloittavan yrityksen liiketoiminta perustuu enintään muutaman henkilön työpanokseen. Saadakseen rahoituksen kuntoon he joutuvat sijoittamaan yritystoimintaan säästämäänsä rahoja, kiinnittämään omaisuuttaan ja vieläpä ottamaan henkilökohtaista lainaa sijoittaakseen sen yrityksen alkupääomaksi. Rahoituksen järjestämisen onnistumiseen kuitenkin eniten vaikuttaa hyvin laadittu ja totuudenmukainen liiketoimintasuunnitelma, jota toteuttamassa on ammattitaitoinen henkilö tai henkilöt. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen voidaan tehdä **Yritystulkki YT2 tai YT3:n** avulla.

2. YRITYKSEN PERUSTAMISKUSTANNUKSET JA RAHOITTAJAT

Tarkastellaan ensin yleisellä tasolla eri yhtiömuotojen mukaan rahan "järjestäjää". Yhtiömuodoista on jätetty pois **osuuskunta**, joka noudattelee osakeyhtiötä, paitsi osakepääoman sijalla on osuuspääoma, joka voidaan sopia hyvinkin pieneksi. Tässä taulukossa ei kerrota mitään siitä, millä ehdoilla ja vakuuksilla rahoitusta saadaan tai kuinka paljon rahaa tarvitaan. Siihen palataan myöhemmin.

YRITYSMUOTO	T:mi (ammatin- tai liikkeenharjoittaja)	Henkilöyhtiö (Avoin ja kommandiittiyhtiö)	Osakeyhtiö
Yrityksen perustamiskustannukset	- rekisteröinti 75 €	- rekisteröinti 180 € - muita kuluja mahdollinen avustaja yhtiösopimuksen laatimisessa	- rekisteröinti 350 € - muita kuluja mahdollinen avustaja yhtiösopimuksen laatimisessa - osakepääoma minimi 2500 € - jos pääoma suurempi ja useita osakkaita, mahdollisuus saada Finnveran osakslaina
Yrittäjän oman talouden tukeminen	TE-toimiston starttiraha 6 - 18 kk, määrä 540 - 850 €/kk, keskimäärin 600 euroa/kk		
Investointien rahoitus (koneet, laitteet, rakennukset yms.)	<ul style="list-style-type: none"> • ELY-keskus • pankkirahoitus • Finnveran rahoitus • leasing- ja osamaksurahoitus • pääomasijoittajat • Kelan elinkeinotuki 		
Alkuvaramon rahoitus vähittäiskaupassa tms. (ei liity matkailuun)	<ul style="list-style-type: none"> • Finnveran laina • pankkilaina • maksuaikaa tavarantoimittajalta 		
Henkilökunnan palkkaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Avustus ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen • Avustus pienen yrityksen palkkamenoihin, toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen • Palkkatuki eräissä tapauksissa • Oppisopimus 		
Käyttöpääoma	<ul style="list-style-type: none"> • Finnveran laina • pankkilaina • pääomasijoittajat • Keksintösäätiö • Kelan elinkeinotuki 		

2.1 Starttiraha

Starttirahan saantimahdollisuuksia laajennettiin ottamalla mukaan oman työpaikkansa jättävät ja yritystoiminnan aloittavat henkilöt. Aiemmin starttirahan hakijan täytyi olla työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa.

Starttirahan saanti edellyttää kokopäivätoimista yrittäjyyttä, eikä muita avustuksia tai etuja voi saada samanaikaisesti. Yleensä edellytetään yritystoimintaan liittyvää koulutusta tai kokemusta tai yrittäjäkurssin suorittamista. Hakuprosessi etenee seuraavasti:

- 1) Yhteys TE-toimistoon
- 2) Starttirahalausunnon antaja haastattelee hakijan
- 3) Hakemus käsitellään TE-toimistossa

Starttiraha-asioissa ota yhteyttä Salon TE-toimistoon, käyntiosoite: Turuntie 6, Salo, puh. 010 60 43345.

[Lisätietoa starttirahasta](#)

3. KÄYTTÖPÄÄOMAN TARPEEN LASKENTA JA MINIMOINTIKEINOT

Käyttöpääoma on rahaa, jota tarvitaan yrityksen arjen pyörittämiseen. Käyttöpääoman määrä vaihtelee suuresti aloittain. Pienimmillään se on esim. ravintolatoiminnassa, jossa ostetut raaka-aineet on myyty ennenkuin tavaran toimittajalta on tullut lasku. Eniten käyttöpääomaa vaatii rakentaminen ja valmistava teollisuus. Käyttöpääoman määrä lasketaan seuraavan taulukon avulla ottamalla huomioon kustannuserän maksu- tai varastointiajat.

Esimerkki	Metallituotteita valmistavan yrityksen liikevaihto on 162 600 €. Verollinen vuosimyynti 200 000 €. Myyntisaamisten kiertoaika 14 päivää. Raaka-aine varaston kiertoaika 30 päivää. Tuotteiden läpimenoaika 30 päivää. Välittömät tuotantokustannukset (palkat, energia, hitsauslanka ja -kaasu) 25 000 €. Muuttuvat kustannukset (valmiiden tuotteiden varastointi ja kuljetuskustannukset) 15 000 €.
------------------	---

Kaavoissa lyhennykset tarkoittavat

- MM = myyntisaamisten keskimääräinen maksuaika (päivää)**
VAR = raaka-aineiden varastointiaika ennen tuotantoon siirtymistä (päivää)
VAK = keskeneräisen tuotannon varastointi- eli läpimenoaika (päivää)
VAV = valmiiden tuotteiden varastointiaika (päivää)
OM = ostovelkojen maksuaika (päivää)

KÄYTTÖPÄÄOMAN TEKIJÄ	LASKUKAAVA	LASKUESIMERKKI
+ MYNTISAAMISET	$\frac{\text{Verollinen vuosimyynti (€)} \times \text{MM (pv)}}{360 \text{ päivää}}$	$\frac{200\,000 \text{ €} \times 14 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 7777 \text{ €}$
+ RAAKA-AINEVARASTO	$\frac{\text{Raaka-ainekäyttö (€/vuosi)} \times \text{VAR (pv)}}{360 \text{ päivää}}$	$\frac{50\,000 \text{ €} \times 30 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 4166 \text{ €}$
+ KESKENERÄINEN TUOTANTO	$\frac{\text{Välitt. tuotantokustannukset}^1) \text{ (€/v)} \times \text{VAK (pv)}}{360}$	$\frac{25\,000 \text{ €} \times 30 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 2083 \text{ €}$
+ VALMISTE-/TAVARAVARASTO	$\frac{\text{Muuttuvat kustannukset}^2) \text{ €/v} \times \text{VAV (pv)}}{360}$	$\frac{15\,000 \text{ €} \times 15 \text{ pv}}{360 \text{ pv}} = 625 \text{ €}$
- OSTOVELAT	$\frac{\text{Verolliset vuosiosotot (€)} \times \text{OM (päivää)}}{360 \text{ päivää}}$	$\frac{100\,000 \text{ €} \times 14}{360 \text{ pv}} = 3888 \text{ €}$
= KÄYTTÖPÄÄOMA		$7777 \text{ €} + 4166 \text{ €} + 2083 \text{ €} + 625 \text{ €} - 3888 \text{ €} = \mathbf{10\,763 \text{ €}}$

1) Keskeneräisten tuotannon sitomat välittömät tuotantokulut eli palkat, raaka-aineet, energia, vesi, apuaineet

2) Valmiiden tuotteiden sitomat välittömät tuotantokulut eli palkat, raaka-aineet, energia, vesi, apuaineet, pakkaustarvikkeet. Myymälässä tai myyntitilissä myyntiä varten ostetut tavarat ostopohjaisina.

3.1 Keinoja käyttöpääoman vähentämiseksi

Myyntisaamiset

- maksuehdon kiristäminen
- käteisalennus (kallis tapa, 14 pv - 1 % = 25 % vuosikorko)
- yrityksen kasvun pitäminen n. 20 % /v
- factoring- rahoitus
- tehokas ja ajan tasalla oleva perintä
- rahoituksen järjestäminen asiakkaalle (esim. konekauppa)

Raaka-aine varasto

- varastojen pienentäminen
- nimikkeiden vähentäminen

Tuotanto

- läpimenoajan lyhentäminen tuotantoa, suunnittelua ja myyntiä tehostamalla
- alihankintojen lisääminen ostoissa tai tuotannossa
- valikoiman supistaminen

Ostovelat

- maksuaikojen pidentäminen
- ostolaskurahoituksen käyttöönotto
- ostohinnoista tinkiminen
- myytävät tuotteet tai raaka-aineet otetaan myyntitilille, ts. tavara maksetaan myynnin tai käytön jälkeen

4. PANKKI JA RAHOITUSYHTIÖ KÄYTTÖPÄÄOMAN RAHOITAJANA (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Yleisin käyttöpääoman rahoitustapa on pankin myöntämä **luotollinen tili**. Luotollinen tili tasaa yrityksen rahavirtoja, koska harvoin myyntilaskuista saatavat tulot saadaan ennen kuin ostolaskuja maksetaan. **Luotollinen tili vaatii reaaliavakuuden**. Yrityksen käyttöpääoman tarvetta voidaan tyydyttää myös **myyntisaatavien rahoittamisen eli factoringin** avulla. **Factoringrahoituksen** perustana on rahoitusyhtiön ja asiakasyrityksen välillä solmittu sopimus, jonka mukaan asiakasyritys siirtää kaikki myyntisaatavansa rahoitusyhtiölle tämän myöntämän luoton vakuudeksi eli saat myyntilaskuista esim. 80 prosenttia tilillesi 2 - 3 päivässä, vaikka asiakkaalle olet antanut maksuaikaa esim. 30 päivää. Erillistä vakuutta ei näin tarvita. Yrityksen reaaliavakuudet säästyvät muihin rahoitustarpeisiin. Factoringrahoitus sopii kasvaville yrityksille ja toimialoille, joissa sovelletaan pitkiä maksuehtoja sekä myös sesonkivaihteluiden rahoitustarpeisiin. Factoringrahoitukseen voidaan liittää myyntireskontran hoito ja myyntisaatavien perintäpalvelu. **Factoringrahoitusta käytettäessä on asiakkaallasi oltava luottotiedot kunnossa.**

Factoring käytännössä

Rahoitusyhtiö maksaa ennakoon 70 - 90 % yritysasiakkaalleen tämän myyntilaskusta 2 - 3 päivän sisällä laskutuksesta ja loput eräpäivänä. Antamastaan lyhytaikaisesta luotosta rahoittaja perii kulut ja asiakaskohtaisen koron.

Vakuus

Yritys ei anna vakuutta, jos tämän asiakkaat ovat maksukykyisiä.

Muut ehdot

Rahoittaja edellyttää yleensä koko myyntisaatavakannan siirtämistä heille.

Soveltuvuus

1. Kasvaville yrityksille etenkin toimialoilla, joissa pitkät maksuajat
2. Pitkinä sarjoina ympäri vuoden kausiluotoisia tuotteita valmistaville yrityksille, esim. maatalous- ja metsäkoneet, veneet, ulkokalusteet

Edut

1. Antaa mahdollisuuden myynnin edistämiseen kilpailijoita paremmilla maksuehdoilla
2. Jos ostetaan rahoitusyhtiön tilinhoitopalvelut, saadaan tehokas perintäapu ja selkeä kirjanpitiö
3. Kassavirta tasoittuu ja omat laskut saadaan hoidettua ajallaan ilman viivästyskorkoja ei tarvita muita lyhytaikaisia rahoitusjärjestelyjä

Haitat

Voi antaa epäluotettavan kuvan loppuasiakkaalle. Rahoitusyhtiö usein vaatii kaikki myyntisaatavat itselleen.

Factoring kirjanpidossa

Rahoitetut myyntilaskut ovat yrityksen lyhytaikaista velkaa. Rahoituskulut ovat tuloslaskelman kuluja. Toimituksen jälkeen rahoitetut myyntilaskut muuttuvat myyntisaataviksi, jotka on käsiteltävä omalla tilillään. Samalla ne ovat myös annettuja vakuuksia, jotka taseen liitetiedoissa ilmoitetaan kohdassa "annetut pantit".

5. YRITYKSEN LAAJENNUSINVESTOINTIEN RAHOITUS

Liiketoimintaa laajennettaessa yrityksen tai omistajien oman rahoituksen tarve on aloitusvaihetta suurempi. Etenkin tuotannollisissa yrityksissä ongelmaa tuottaa käyttöpääoman rahoitus etenkin silloin, kun investointi on yrityksen entiseen laajuuteen nähden suuri ja tuotannon "ylösajo" vaatii aikaa. Tällaisissa tapauksissa laitehankintojen maksupositit on sidottava valmistusasteeseen ja laitteiston häiriöttömään tuotantokykyyn sekä toimittajan valmiuteen hoitaa käyntiongelmia välittömästi.

Seuraavissa taulukoissa tarkastellaan investointien rahoittamista investoinneissa.

RAHAN KÄYTTÖ

RAHOITUSKOHDDE	KULUERÄT	OSUUS MENOISTA
Käyttöomaisuus	<ul style="list-style-type: none"> ➤ koneet ja laitteet, kalusteet ➤ rakennukset, liikehuoneistot yms. ➤ asennus ja kuljetus ➤ käyntiinajokulut ➤ työvoiman koulutuskulut 	65 – 80 %
Investoinnin aiheuttama käyttöpääoman lisäys	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ostojen lisäys ➤ käyttökulut (energia, vesi, apuaineet) ➤ palkat ➤ koulutusvaiheen kulut (tuotantomäärä, laatutappiot) ➤ myyntisaatavien lisäys ➤ markkinointikulujen lisäys 	20 – 35 %

RAHAN LÄHTEET

RAHOITTAJA	RAHOITUKSEN MUOTO / HUOMIOITA	OSUUS
Omistajat/yritys	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omistajien lisäsijoitukset ja pääomallinat ➤ lisää omistajia / pääomasijoituksia ➤ yrityksen tulorahoitus 	vähintään 20 %
ELY-keskuksen investointi-avustukset	<ul style="list-style-type: none"> ➤ edellyttää merkittävää kasvua tuotannossa tai liikevaihdossa tai henkilöstössä ➤ välirahoitettava, koska maksetaan vasta jälkikäteen ➤ korvausinvestointeihin ei lainkaan 	riippuu hakijan tukialueesta ja yrityskoosta (0 – 35 %)
Finnvera Oyj:n laina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ jos ei aiempaa lainaa Finnveralta, niin pienlaina/naisyrittäjälaina max. 35 000 € ➤ muulloin investointi- ja käyttöpääomallinat 	yleensä 30 – 40 %
Pankkilaina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ yrityksen tai yrittäjien vakuuksilla ➤ myös Finnveran kokonais- tai osatakauksella saatavat investointi- ja käyttöpääomallinat 	yleensä 30 – 40 %

6. LAINARAHOITUKSEN PERUSTEENA ON VAKUUS

Lainan ottamiseen liittyy aina vakuus, jonka lainanantaja vaatii. Vaikka mainonnassa tarjotaankin vakuudetonta lainaa, niin todellisuudessa lainan vakuutena on lainanottajan henkilötakuus. Kun lainanottajan luottotiedot ovat kunnossa, riittää pelkkä nimivakuus myös muissa rahalaitoksissa 15 000 – 20.000 euroon saakka. "Pikarahoittaja" perii nopeuden ja helppouden vastineeksi lainastaan 2 – 3 -

kertaisen koron tavanomaisiin pankkeihin nähden. Seuraavassa käydään pääpiirteittäin läpi eri vakuusmuodot.

Omavelkainen takaus

Tarkoittaa sitä, että **takaaja vastaa takaamastaan velasta kuin omasta velastaan**. Tämä on tyypillinen takausmuoto yrityslainoissa, kun yrityksen omat vakuudet eivät riitä lainojen vakuudeksi. Toiminimissä ja henkilöyhtiöissä (avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö) omavelkainen takaus on enemmän sääntö kuin poikkeus. Osakeyhtiöissä omavelkaista takausta vaaditaan ainakin yrityksen alkuvaiheessa. Nykyisin henkilötakauksen vastuurajaksi asetetaan **enintään 20 000 €**.

Panttaus, käteispankki

Käteispankki on irtain esine, joka luovutetaan eli pantataan velkojalle lainan vakuudeksi. Käteispankki voidaan helposti muuttaa rahaksi ja se säilyttää hyvin arvonsa. Käteispannteina käytetään yleisimmin **asunto-osakeyhtiön osakekirjoja (vakuusarvo 60 - 80 %)**, **pörssiosakkeita (vakuusarvo 60 %)** tai **talletustodistuksia (vakuusarvo 80 - 90 %)**.

Jälkipantti

Jälkipantti on osuus käteispankkiin silloin, kun päävelallisen saatava on pienempi kuin pantin arvo. Esim. 100.000 €:n arvoinen asunto-osake on lainan panttivakuutena pankissa A, mutta pankin velkasaatava on 50 000 €. Näin ollen loppua pantin arvosta voidaan käyttää pankissa B uuden lainan vakuutena. Yritysrahoituksessa jälkipanttien käyttö on harvinaista, mutta kotitalouksien yhteydessä yleistä.

Kiinteistöpanntioikeus (ent. kiinteistökiinnitys)

Kiinteistöpanntioikeus voidaan vahvistaa itsenäiseen **kiinteistöön, kiinteistön määräälaan tai murto-osaan kiinteistöstä**. Kiinteistöpanntioikeuden saaminen ei liity mitenkään yhteen lainan ottamisen kanssa. **Kiinteistön omistaja hakee kiinteistöpanntioikeutta määräsommalle** (esim. 10 000 €) **käräjäoikeudelta**, joka vahvistaa panntioikeuden. **Lainaa otettaessa panntioikeuskirja luovutetaan eli pantataan velkojalle tietyn lainan vakuudeksi**. Ns. yleispannttia ei enää anneta. Samaan kiinteistöön voidaan hakea useita eri panntioikeuksia, jolloin niiden keskinäinen etuoikeusjärjestys määräytyy vireilletulopäivämäärän perusteella. Panntioikeus ei vanhene koskaan, ellei kiinteistön omistaja sitä kuoleta. **Kiinteistöpanntin arvo riippuu kiinteistön sijainnista ja kunnosta**.

Laitoskiinnitys

Laitoskiinnityksellä tarkoitetaan panntioikeuden vahvistamista **vuokraoikeuteen (vuokraoikeuden pysyvyyteen) ja vuokralla oleviin rakennuksiin**. Muutoin laitoskiinnitys toimii samoin kuin kiinteistöpanntioikeus.

Yrityskiinnitys

Yrityskiinnitys on mahdollinen kaupparekisteriin merkitylle elinkeinonharjoittajalle, jolloin tämän omistama **elinkeinotoimintaan kuuluva irtain omaisuus voidaan kiinnittää ja sen hallintaa luovuttamatta pantata saatavan vakuudeksi**. Yrityskiinnitys vahvistetaan patentti- ja rekisterihallituksessa määräsommalle ja niiden etuoikeus määräytyy vireilletulopäivän mukaan. Yrityskiinnityksen alaista omaisuutta ovat **käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet, kalusto, maa-alueet) lisäksi yrityksen immateriaalioikeudet (pantit, tavaramerkit, valmistusoikeudet jne.)**, **vaihto-omaisuus (aineet, puolivalmisteet, valmiit tuotteet) sekä rahoitusomaisuus (rahat, saatavat, arvopaperit yms.)**. Huomattavaa on, että rekisteröidyt ajoneuvot eivät kuulu yrityskiinnityksen alaiseen omaisuuteen, vaan niihin on haettava **autokiinnitys**. **Yrityskiinnityksen arvo riippuu em. omaisuuksien arvosta. Arvoa laskee se, että konkurssitilanteessa yrityskiinnityksellä voidaan periä vain 50 % vakuuden euromääräisestä arvosta**. Tämän vuoksi rahoittajat vaativat lainaan nähden **kaksinkertaista yrityskiinnitystä**.

Autokiinnitys

Ammattiliikenteen ja koneurakointiyriyten käyttämä vakuusmuoto. Rekisteriä ylläpitää **Autorekisterikeskus**, joka vahvistaa kiinnityksen auton omistajan hakemuksesta. Kiinnitys on **ajoneuvokohtainen ja on voimassa kymmenen vuotta**. Käyttö on vähentynyt rahoitusyhtiörahoituksen yleistyttyä.

Pankkitakaus

Pankkitakausta vaativia rahoittajia ovat eläkevakuutusyhtiöt. Pankkitakausta käytetään myös usein saatavan vakuutena. Esim. rakennusliike antaa tilaajalleen pankkitakauksen siitä, että työ tulee suoritetuksi. Pankkitakauksessa pankki nimensä mukaisesti takaa saatavan, mutta vaatii itselleen velalliselta realivakuuden vastineeksi. Kustannus vaihtelee suhdanteiden mukaan 0,5 - 4 % vakuuden määrästä.

7. RAHAN TARPEEN MINIMOIMINEN JA RAHOITUKSEN SUUNNITTELU

Lähtökohtaisesti Suomessa yrityksen investoinnit saadaan hyvin rahoitettua. Sen sijaan käyttöpääoman riittävässä rahoittamisessa on vaikeuksia, sillä yrityksen ja yrittäjien antamat vakuudet ovat usein tulleet täysimääräisesti käytetyksi investointirahoitusta hankittaessa. Kun "paremmat" vakuudet on käytetty, jää käyttöpääomarahoituksen vakuudeksi ns. **yrityskiinnitys**, joiden arvo yrityksen alkuvaiheessa on

ymmärrettävästi huono. Liikearvoa ei ole, laskusaatavia ei ole, keskeneräisiä töitä ei ole. Yrittäjän olisikin viisaampaa **säästää vakuuksia käyttöpääoman rahoittamiseen ja käyttää investointeihin esim. leasing- tai osamaksurahoitusta**, joissa lainan vakuutena toimii itse hankittava kone tai laite. Omistaminen ei saa olla päätarkoitus, vaan busineksen tekeminen. On hyvä muistaa, että vakuusjärjestelyt tehdään jo yritystoiminnan alkuvaiheessa. Jos talous yrityksen käynnissä ollessa myöhemmin kiristyy, ovat vakuusjärjestelyt aina vaikeita. Rahan tarpeen minimoimiseksi yksi mahdollisuus on yrityksen **omistusohjan laajentaminen lisäosakkailla**. Muut osakkaat voivat tuoda hankkeeseen lisää riskirahaa ja toimialan tai liike-elämän muuta asiantuntemusta. Myös uskottavuus rahoittajien suuntaan paranee, jos lisäosakkaat ovat jo aiemmin liike-elämässä menestyneitä henkilöitä. Lisäosakkaita ei kuitenkaan tule päästää määräysvaltaan eikä edes "tasavaltaan" yrityksessä.

> KOKEMUS OPETTAA

Aloittavan yrityksen lainajärjestelyt

1. **Finnvera Oyj:n** rahoitusmuodoista käytetään henkilötakauksella ja yritysikiinnityksellä saatavat lainan, joita käytetään kalustohankintoihin (pienlaina/naisyrittäjälaina).
2. **Pankkirahoitusta** käytetään käyttöpääoman rahoittamiseen pitkäaikaisella lainalla tai luotollisella tilillä, jonka vakuudeksi tulevat yrittäjän henkilökohtaiset vakuudet ja/tai Finnveran pientakaus (katso kohta 13.4).
3. Osa kalustohankinnoista rahoitetaan **osamaksulla tai leasingillä**, jolloin kaikkia vakuuksia ei sidota yrityksen alkuvaiheessa. Vakuuksia säästetään tulevia tarpeita varten.

7.1 Toimitilat

Ensimmäisiä toimitiloja hankittaessa on järkevintä valita vuokratilat, ellei omia tiloja ole olemassa. Rahaa ja vakuuksia ei kannata yrityksen alkuvaiheessa sitoa toimitiloihin. Vuokratiloista pääsee myös tarvittaessa helpommin muuttamaan toimivampiin tiloihin. Vapaita toimitiloja kannattaa tiedustella paikkakuntasi elinkeinopalveluista.

7.2 Koneet ja laitteet

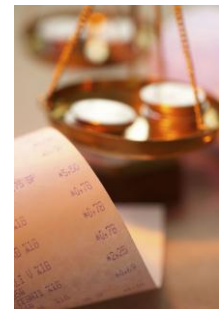
Alkupääoman minimoimiseksi tarkistetaan ensin käytettyjen, mutta käyttökelpoisten koneiden ja kalusteiden saatavuus ennen uusien hankintaa. Jos kuitenkin joudutaan hankkimaan uusia, niin niiden rahoittamiseen kannattaa ensisijaisesti käyttää **leasing- tai osamaksurahoitusta**. Näin säästät vakuuksia käyttöpääomaan, mutta ELY-keskuksen investointiavustukset ovat edelleen saatavissa. Muista, että **avustukset maksetaan vasta hankkeen toteututtua** ja ensimmäinen maksatus voi tapahtua vasta, kun puolet investointihankkeen kustannuksista on toteutunut. Leasinghankinnat luetaan vuokramenoiksi, joille avustusta voidaan maksaa **enintään kolmen vuoden vuokra-ajalta** ja vain toteutuneiden ja maksettujen maksuerien mukaan. **Osamaksurahoitus** sen sijaan mahdollistaa normaalin investointiavustuksen maksuajan pituudesta riippumatta. Myös vähittäiskaupan alkuvaiheen kalustohankintoihin on saatavissa käytettyjä kalusteita, joita myyvät tähän erikoistuneet liikkeet. Myös ketjuliikkeet myyvät kohtuuhintaa pois heille vanhentuneita, mutta käyttökelpoisia kalusteita. Kalusteita ostettaessa on syytä huomioida yrityskuva, jonka haluat asiakkaillesi antaa. Eri hankintavaihtoehtoja voit vertailla Yritystulkin laskentaohjelmalla **YT22.4 Investoinnin kannattavuuslaskenta**, johon liittyy **YT22 Investoinnin laskenta – opas**.

7.3 Valmistusoikeudet

Valmistusoikeuksien hankintaan ei ole saatavissa avustusrahoitusta, mutta lainarahoitusta kyllä mm. Finnveran kautta.

7.4 Käyttöpääoma

Käyttöpääoma on rahaa, jolla maksetaan yrityksen menot ennen kuin asiakkaalta on saatu rahat yrityksen kassaan. Yrityksen kassasta on ennen asiakasmaksuja täytynyt maksaa palkat, sotut ja verot, sähkö, raaka-aineet ja monet muut tuotteen tekemiseen liittyvät menot. Ainoastaan **vähittäiskaupassa ja henkilökohtaisia palveluita** myyvissä yrityksissä on mahdollista, että raha on kassassa (käteismaksu) ennen, kuin ostolaskuja maksetaan. **Yritystoiminnan alkuvaiheessa käyttöpääomaan tarvitaan vielä enemmän kuin vakiintuneessa liiketoiminnassa**, sillä usein alussa markkinoille pääseminen edellyttää runsasta markkinointia, pitempien maksuaikojen antamista, pienten koe-erien toimittamista tai muuten vain myymään normaalia hintatasoa halvemmalla. **Usein käyttöpääoman tarpeeseen ei suhtauduta riittävän vakavasti.** Jos käyttöpääomaa on niukasti, joudutaan laskujen maksamista viivyttämään. Tästä aiheutuu viivästyskorkomenoja ja mikä pahinta, yritysten luottokelpoisuutta valvova **Suomen Asiakastieto Oy** saa viivästymisestä tiedon. **Huonon maksajan maine** vaikeuttaa toimintaa monella tavalla ja merkinnän poistuminen rekisteristä kestää pitkään.

7.5 Talouden tunnuslukuja eri toimialoilla

Usein aloittavalla yrittäjällä on liian optimistinen käsitys suunnittelemansa toimialan taloudellisista lähtökohdista. Myöskään jo pitempään toimineilla yrittäjillä ei ole tietoa siitä, miten heidän yrityksensä on menestynyt muihin alan yrityksiin verrattuna. Alla olevasta taulukosta löytyvät tärkeimmät toimialakohtaiset tunnusluvut.

Taulukko: Keskimääräisiä yritysten taloudellisia tunnuslukuja prosentteina liikevaihdosta eräillä toimialoilla v. 2010. Lähde Finnvera Oyj ja TEM/toimiala Online. (YT4 Talouslaskelmat PRO – ohjelman yhteydestä löytyy lisää tilastoja.)

Nro	Teollisuus, valmistaminen	Yrityksiä kpl	Henkilöt/yritys	Liikev./henkilö	Käyttö-pääoma	Käyttö-kate	Aine-käyttö	Henkilö-kulut
1	Leipomot	280	8,0	70	4,0	6,1	27,3	34,0
2	Tekstiilien valmistus	374	2,0	48	18,5	6,7	31,3	28,3
3	Vaatteiden ja asusteiden valmistus	512	1,0	40	20,3	0,5	16,2	29,1
4	Puun sahaus, höyläys ja kyllästys	401	8,0	212	13,6	7,3	35,2	9,2
5	Rakennuspuusepäntuotteiden valmistus	401	8,0	212	13,6	7,3	35,2	9,2
6	Painaminen ja siihen liittyvät palvelut	320	10,0	114	12,1	4,7	33,7	20,8
7	Muovituotteiden valmistus		6,0	96	9,0	8,1		
8	Betonituotteiden valmistus	184	9,0	119	18,2	7,9	28,2	23,7
9	Metallirakenteiden valmistus	87	16,0	146	14,2	10,5	34,3	16,7
10	Metallin työstö, päällystys, käsittely	280	8,0	70	4,0	6,1	27,3	34,0

Nro	Teollisuus, valmistaminen	Yrityksiä kpl	Henkilöt/yritys	Liikev./henkilö	Käyttö-pääoma	Käyttö-kate	Aine-käyttö	Henkilö-kulut
11	Koneiden ja laitteiden valmistus	526	9,0	124	18,0	5,6	29,5	19,1
12	Nosto- ja siirtokoneet, teoll. LV- laitteet	224	10,0	119	14,5	4,6	30,2	19,5
13	Maa- ja metsätalouskoneiden valmistus	52	13,0	160	29,3	8,4	46,4	12,6
14	Moottoriajoneuvojen korien valmistus	47	19,0	138	19,2	4,7	41,5	20,8
15	Huvi- ja urheiluveneiden rakentaminen	111	4,0	75	15,9	4,9	27,8	21,6
16	Huonekalujen valmistus	444	6,0	92	12,8	3,6	35,9	26,9
17	Keittiökalusteiden valmistus	122	7,0	107	11,1	4,2	50,4	25,4

Nro	Rakentaminen	Yrityksiä kpl	Henkilöt/yritys	Liikev./henkilö	Käyttö-pääoma	Käyttö-kate	Aine-käyttö	Henkilö-kulut
18	Rakennuspaikan valmistelutyöt	2 971	2,0	97	1,5	18,8	14,2	19,9
19	Talonrakennustyöt, rakennusliikkeet	8 160	2,0	68	2,6	7,7	14,6	15,9
20	Sähköasennus	1 756	4,0	95	11,1	4,8	37,1	29,9
21	LVI-asennukset	1 836	3,0	107	5,3	4,7	39,4	22,4
22	Rakennuspuusepän asennustyöt	830	2,0	62	0,1	5,3	16,2	28,6
23	Maalaus	669	5,0	85	6,0	9,6	14,2	40,1
24	Lasitus	132	3,0	79	14,5	3,9	39,5	28,7

Nro	Vähittäiskauppa	Yrityksiä kpl	Henkilöt/yritys	Liikev./henkilö	Käyttö-pääoma	Käyttö-kate	Aine-käyttö	Henkilö-kulut
25	Moottoriajoneuvojen huolto- ja korjaus	2 620	2,0	92	6,6	7,1	39,7	31,8
26	Autotarvikkeiden vähittäiskauppa	356	3,0	162	19,9	4,4	65,3	12,4
27	Moottoripyöräkauppa ja -korjaus	148	2,0	162	17,9	0,6	65,3	8,4
28	Huoltamotoiminta		6,0	195	1,1	2,7		
29	Päivittäistavarakauppa	1 022	2,0	238	0,1	1,8	73,7	11,6
30	Kioskit		2,0	136	-5,0	1,9		
31	Tekstiilien vähittäiskauppa	266	1,0	50	32,3	-6,2	48,8	30,1
32	Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	616	3,0	173	13,5	3,8	58,4	12,6
33	Kukkien vähittäiskauppa	697	2,0	78	6,3	1,2	53,9	24,6
34	Henk.koht. ja kotitalousesineiden korjaus	54	1	61	9,3	10,6	36,1	24,2

Nro	Muut palvelut	Yrityksiä kpl	Henkilöt/yritys	Liikev./henkilö	Käyttö-pääoma	Käyttö-kate	Aine-käyttö	Henkilö-kulut
35	Hotelli - ravintolat	258	7,0	80	0,0	7,7	16,6	20,3
36	Ravintolat	1 504	4,0	74	0,6	6,0	36,0	25,3
37	Kahvila-ravintolat	1 488	3,0	64	0,3	3,5	40,6	24,8

Nro	Muut palvelut	Yrityksiä kpl	Henkilöt /yritys	Liikev./ henkilö	Käyttö- pääoma	Käyttö- -kate	Aine- käyttö	Henkilö- -kulut
38	Kahvilat ja kahvibaarit	380	2,0	53	0,0	0,0	41,2	28,2
39	Pitopalvelut	422	2,0	53	2,5	1,9	41,5	27,4
40	Tieliikenteen tavarankuljetus	5 014	3,0	103	3,1	12,4	20,5	27,1
41	Siivouspalvelut	2 037	2,0	41	0,0	15,8	2,1	45,1
42	Atk-ohjelmistot, konsultointi, yms. toim.	2 229	4,0	60	9,1	4,2	0,6	27,6
43	Kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut	2 042	2,0	49	6,9	11,2	0,0	49,8
44	Insinööri- ja suunnittelutoimistot	2 863	3,0	74	9,5	6,5	1,0	27,5
45	Mainostoimistot ja mainospalvelu	1 514	2,0	50	4,2	5,6	3,1	15,3
46	Vanhusten ja vammaisten asumispalvelut	74	11,0	55	6,4	10,5	5,9	59,3

8. YRITTÄJIEN OMA RAHOITUS

Alkavan yrityksen rahoitus järjestyy yleensä kolmesta lähteestä eli **yrittäjän omasta rahoituksesta, avustuksista ja lainoista**. Neljäs rahoituksen muoto eli **tulorahoitus** ei alussa voi olla merkittävä, mutta merkitys investointien rahoituksessa kasvaa yrityksen vanhetessa. Yksi kannattavan yrityksen tunnusmerkki on **korvausinvestointien tekeminen tulorahoituksella**.

8.1 Yrittäjän oma rahoitus

Yrittäjän omalla sijoituksella on suuri merkitys koko rahoituksen järjestymiselle. Merkittävä oma rahallinen sijoitus antaa hankkeelle uskottavuutta, ja helpottaa siten ulkopuolisen rahoittajan mukaantuloa. Yrittäjän/yrittäjien oman sijoituksen määrän tulisi olla **ainakin 20 % pääoman tarpeesta**. Rahapanoksen lisäksi yritykseen voidaan sijoittaa **käyttöomaisuutta ns. apportina** eli käyvästä arvosta.

8.2 Muu oman pääoman ehtoinen rahoitus (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Avustusten lisäksi muita oman pääoman ehtoisia rahoitusmuotoja ovat pääomalainat ja pääomasijoittaminen.

Pääomalaina

Pääomalainaa voidaan saada yrittäjiltä itseltään tai ulkopuolisilta. Pääomalainan etuna suoraan osakepääomasijoitukseen verrattuna on se, että yrittäjä voi tulevien vuosien voitollisilla tuloksien avulla maksaa lainan takaisin itselleen. Osakepääomaksi sijoitettuja varoja yrittäjä voi myös palauttaa itselleen myymällä yritykselle omia osakkeitaan. Pääomalaina on kuitenkin teknisesti helpompi hoitaa.

Pääomasijoitukset

Pääomasijoittajat ovat yrityksiä tai rahastoja, jotka sijoittavat pääomaa määräajaksi **joko osakepääomana, vaihtovelkakirjalainana (voidaan vaihtaa yhtiön osakkeisiin tarvittaessa) tai vakuudettomina lainoina**. Määräajan jälkeen yrityksen pääosakkaat lunastavat sijoittajien osuuden maksaen siitä hyvän hinnan. Pääomasijoittajien mukanaolo tuo yrityksen toimintaan ammattitaitoa ja uskottavuutta. Varsinais-Suomessa toimivia pääomasijoittajia ovat **Aloitusrahasto Vera Oy, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra, Aboa Venture Management Oy** sekä **Suomen Teollisuussijoitus Oy**. Em. lisäksi toimii joukko yksityisiä pääomasijoitusyrityksiä, jotka ovat erikoistuneet kukin omalle toimialalleen. Suomen Pääomasijoittajien yhdistyksen kotisivuilta löytyy n. 40 erilaista pääomasijoittajaa. Koska pääomasijoittajat hakevat tuntuvia voittoja lyhyessä ajassa, kohdistuvat sijoitukset lähes yksinomaan ns. uuden teknologian yrityksiin. Seuraavista linkeistä pääset suoraan ao. sijoittajien kotisivuille.

Sitra

Aluerahasto Vera Oy
Aboa Venture Management Oy
Teollisuussijoitus Oy
Suomen Pääomasijoittajat ry

www.sitra.fi
www.veraventure.fi
www.aboaventure.fi
www.teollisuussijoitus.fi
www.fvca.fi

8.3 Finnvera Oyj:n yrittäjälaina (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Valtion vastuulla toimiva **Finnvera Oyj on ainut rahalaitos, jolla on oikeus riskirahoitukseen**. Siksi sen antama rahoitus on tärkeä erityisesti yrityksen alkuvaiheessa. **Finnveran yrittäjälaina** on tarkoitettu **osakeyhtiön tai henkilöyhtiöiden** (avoin tai kommandiittiyhtiö) vastuullisten perustajien sijoittaessa pääomaa yritykseen perustamisvaiheessa. Lainaa voi myös saada **yritystä ostettaessa**. Yrittäjälainaa saava yritys voi toimia muilla toimialoilla paitsi ei varsinaisessa maataloudessa, metsätaloudessa eikä rakennusliiketoiminnan

perustajaurakoinnissa. **Laina on henkilökohtainen** ja se on sijoitettava perustettavaan yhtiöön. Lainaa voidaan saada myös **osakeyhtiön osakepääoman korotukseen**. Lainaa voidaan myöntää **enintään 100 000 euroa** hakijaa kohden, mutta myönnettäessä edellytetään **20 %:n omavastuusuutta**. Laina-aika on enintään 10 vuotta, josta enintään 3 vuotta voi olla lyhennysvapaata. Lainan vakuutena on pääoman suuruinen henkilötakaus, ja usein myös sijoitettavan yrityksen osakkeita. Yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa em. lainan korko on vähennyserä.

Seuraavasta linkistä lisätietoa: www.finnvera.fi/fin/Liiketoiminnan-aloitus/Hae-rahoitusta

9. ELY-KESKUKSEN HARKINNANVARAISET TUET JA AVUSTUKSET

Valtion ja EU:n varoista maksettavat yritystoiminnan tukien myöntäminen on keskitetty **maakunnallisille ELY-keskuksille**. Yritystoiminnan tukien lähtökohtana on, että avustuskohteella täytyy olla **edellytykset jatkuvaan ja kannattavaan toimintaan**. Tämä tarkoittaa, että **harrastusmuotoista toimintaa ei tueta**. Lisäksi avustusten saaminen tarkoittaa **sitoutumista yritystoiminnan jatkamiseen 3 vuoden ajaksi** pk-yrityksissä ja **5 vuoden ajaksi** maaseutuyrityksissä viimeisestä tuen maksusta lukien uhalla, että tuki peritään osittain tai kokonaan takaisin. Myöskään avustuksella hankittua omaisuutta ei saa myydä tai luovuttaa ennen em. määräaikaa. Tämä on sääntö, mutta siitä poikkeuksen tekevät tarkoituksenmukaisuusnäkökulma tai työkyvyn menetys. Lisäksi edellytetään, että avustuksen saaja rahoittaa investoinnin hankintamenosta **vähintään 25 prosenttia** sellaisella rahoituksella, jossa ei ole julkisen rahoittajan myöntämää rahoitusta.

9.1 Yrityskoon määritelmät

Julkisen rahoituksen saaminen on sidottu yrityskokoihin, jotka on jaettu neljään ryhmään. Kokomääritelmät ovat:

Mikroyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jolla on enintään 10 työntekijää ja taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa.

Pienen yrityksen henkilöstömäärä on **vähemmän kuin 50 henkilöä**, ja sen vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on **alle 10 miljoonaa euroa**. Yrityksen täytyy myös täyttää riippumattomuutta kuvaavat ja muut EU:n suositukseen sisältyvät pienen yrityksen tunnusmerkit.

Pienen ja keskisuuren yrityksen henkilöstömäärä on **alle 250 henkilöä**, ja sen vuosiliikevaihto on **alle 50 miljoonaa euroa** tai taseen loppusumma **enintään 43 miljoonaa euroa**. Yrityksen täytyy myös täyttää riippumattomuutta kuvaavat ja muut EU:n suositukseen sisältyvät pienen yrityksen tunnusmerkit.

Suuryritykset ovat edellä mainittuja suurempia.

9.2 Tuet ja avustukset investointeihin (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Taulukko harkinnanvaraisten investointitukien myöntämisen ehtoista:

Myöntäjä Avustuksen nimi	YRITYSRAHOITUS Yrityksen kehittämisavustus investointeihin	MAASEUTUYRITYKSET Maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin investointituki
Minkälaisille yrityksille tukea myönnetään	Pk-yritykselle, joka aloittaa, laajentaa tai kehittää toimintaansa. Yrityksen pitkän aikavälin kilpailukykyä parantaviin hankkeisiin. Tukea ei voida myöntää maatalouteen, metsätalouteen, kalatalouteen eikä maataloustuotteiden ensiasteen jatkojalostukseen. Toimialan kilpailutilanne vaikuttaa saantiin. Tarkemmat ohjeet löytyvät oman maakunnan ELY-keskuksen nettisivuilta.	Tukea voidaan myöntää maatilalla maa-talouden ohella harjoitettavaan muuhun yritystoimintaan sekä muille maaseudulla sijaitseville , alle 10 henkeä työllistäville yrityksille, jolla on alle kahden miljoonan euron vuosiliikevaihto. Elintarvikkeiden ensiasteen jalostajista tuen piiriin kuuluvat myös alle 250 hengen pk-yritykset. Tuen myöntäminen edellyttää, että yritys sijaitsee ja yrittäjä asuu maaseutumaisella alueella. Tuen saaja voi olla luonnollinen henkilö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osuuskunta tai osakeyhtiö. Yleensä edellytetään, että yhtiön pääasiallinen tarkoitus on kyseisen elinkeinon harjoittaminen ja että yhtiön omistajat itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa.

Myöntäjä Avustuksen nimi	YRITYSRAHOITUS Yrityksen kehittämisavustus investointeihin	MAASEUTUYRITYKSET Maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin investointituki
Mihin kustannuksiin	Käyttöomaisuuden (=koneet, laitteet, rakennukset) hankintaan. Myös vuokrakulut 3 vuoden ajalta ovat tuen piirissä. Hankkeen oltava yrityksen toiminnan kannalta merkittävä.	Käyttöomaisuuden (=koneet, laitteet, rakennukset) hankintaan. Vaihto-omaisuuden hankintaan ja käyttöpääomaan avustusta ei myönnetä.
Tuen hakeminen	Tukea on haettava ennen hankkeeseen ryhtymistä, mutta hanke voidaan käynnistää omalla riskillä sen jälkeen, kun ELY-keskus on vahvistanut kirjeellään hakemuksen vastaanotetuksi.	
Minkä toimialan yritykset?	Muut paitsi maatilatalous ja kalatalous. Vaikka rakentaminen, vähittäiskauppa ja kuljetukset ovatkin mukana, ne eivät käytännössä ole saaneet rahoitusta. Poikkeuksena liittyminen matkailuun ja kyläkauppojen kunnostusinvestoinnit.	Vähittäiskauppa, rakentaminen ja kuljetukset eivät kuulu tuen piiriin.
Tuen enimmäismäärät	mikroyritykset 20 % pienet yritykset 20 % keskisuuret yritykset 10 % suuret yritykset 0 % mikrot/harvaan asuttu maaseutu 30 %	mikroyritykset 20 % pienet yritykset 20 % keskisuuret yritykset 10 % mikrot/harvaan asuttu maaseutu 30 %
Muuta	Investointikohde voidaan ostaa omalla rahalla, lainarahoituksella, osamaksulla tai leasingillä paitsi maatilayrityksen vain rahalla tai lainarahoituksella. Osamaksu- ja leasing sopimukset on tehtävä rahoitusyhtiön kanssa. Leasingillä ostettaessa tuki myönnetään pääomalle enintään 3 vuoden ajalta ja myönnetään de Minimis – tukena. Yritystutkijat käyvät aina hakijan luona tarkastuskäynnillä.	
Yhteystiedot	Varsinais-Suomen ELY-keskus , Ratapihankatu 36, 20100 TURKU. Puh. 020 636 0060. www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi	

Hakemuslomakkeet

[PK-yritysrahoituksen kehittämisavustus investointeihin, hakemus täyttöohjeineen](#)

[Maaseutuyrityksen investointituen lomake](#)

9.3 Yrityksen kehittämistuki muihin kehittämistoimenpiteisiin (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Kehittämistuen tarkoituksena on tukea alueellista toimintaa tukemalla yritysten **kehittämistä, kansainvälistymistä, kotimaisen energian käyttöä ja teknologian kehittämistä.**

9.3.1 Yrityksen kehittämistuki ja maaseutuyrityksen kehittämistuki

Taulukko harkinnanvaraisten kehittämisen myöntämisen ehdoista:

Avustuksen nimi	Yrityksen kehittämisavustus muihin kehittämistoimenpiteisiin	Maaseutuyrityksen tai yritysryhmän kehittämistuki
Mihin kustannuksiin tukea voidaan myöntää	Ulkopuolisten palveluiden ja asiantuntijoiden käyttö, ulkomaisten messujen kulut ja matkakulut messuille, palkka- ja matkamenot esim. avainhenkilön palkkausta tuettaessa. Tuotekehityshankkeissa kone- ja laitehankinnat sekä raaka-ainehankinnat	Ulkopuolisten palveluiden ja asiantuntijoiden käyttö, koulutus, messu ja näyttelykulut. Käyttöomaisuustyyppiset kustannukset eivät kuulu tuen piiriin.
Mihin tukea voidaan myöntää	Yrityksen pitkän aikavälin kilpailukykyä parantaviin hankkeisiin. Hankkeen oltava yrityksen toiminnan kannalta merkittävä. Liiketoimintaosaamisen kehittäminen kansainvälistyminen, tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen, yrityksen perustamis- ja toimintaedellytysten selvittäminen.	Uusien tuotteiden/palvelujen kehittäminen, innovaatioiden kaupallistaminen, tuotekehitystoiminnan ja yritysten verkostoitumisen edistäminen, liiketoimintaosaamisen lisääminen. Tukea voidaan myöntää sellaisen yrityksen ulkopuolisen asiantuntemuksen ja osaamisen hankkimiseen, joka kehittää yrityksen tuotteita, tuotantomenetelmiä tai markkinointia tai muuten parantaa yrityksen liiketoimintaa.

Avustuksen nimi	Yrityksen kehittämisavustus muihin kehittämistoimenpiteisiin	Maaseutuyrityksen tai yritysryhmän kehittämistuki
Kenelle voidaan myöntää	Pk-yritykselle, joka aloittaa, laajentaa tai kehittää toimintaansa.	Maaseudulla sijaitsevalle mikroyritykselle , maatalouden ohella muuta yritystoimintaa harjoittavat maatilat, maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta harjoittavat pk-yritykset. Vähintään kolme yritystä voi toteuttaa kehittämishankkeen ryhmänä. Kaikkien hankkeessa mukana olevien yritysten tulee täyttää ohjelman edellytykset. Hakijana tai hankkeen vetäjänä voi toimia kehittämissyhteisö (neuvontajärjestö, kunnallinen elinkeinoyhtiö, oppilaitos tai muu yrityksille kehittämispalveluita tarjoava organisaatio) tai yksi ryhmän jäsenistä.
Tuen enimmäismäärät	50 % hyväksyttävistä kustannuksista	50 % hyväksyttävistä kustannuksista. Yritysryhmälle jopa 75 %. Yrityksen toimintaedellytysten selvittämisen tuki enintään 1 500 €/90 % kuluista.
Yhteystiedot	Varsinais-Suomen ELY-keskus , Ratapihankatu 36, 20100 TURKU. Puh. 020 636 0060. www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi	

Hakemuslomakkeet

[PK-yrityksen kehittämistukihakemus täyttöohjeineen](#)

[Maaseutuyrityksen kehittämistuen lomake](#)

[Yritysryhmän tukihakemus](#)

9.3.2 Energiatuki

Energiatukea voidaan myöntää **energian säästöä, energian käytön tehostamista ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä** edistäviin investointi- ja kehittämishankkeisiin. **Energiaselvitykseen**, jonka suorittaa hyväksytty asiantuntija, tukea voidaan myöntää yrityksille ja yhteisöille, jolloin myönnettävä tuki voi olla **enintään 40 prosenttia** asiantuntijakustannuksista. **Energian säästöä ja kotimaisten energialähteiden hyödyntämistä edistäviin investointeihin** on mahdollista saada tukea **enintään 30 %**.

[Tällä lomakkeella haetaan energiatauen investointitukea](#)

[Tällä lomakkeella haetaan tukea selvityshankkeeseen](#)

9.4 Avustus pienen yrityksen palkkamenoihin ja toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen sekä Maaseutuyrityksen käynnistystuki (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Pk-yritykset

Aloittavalle ja pienelle innovatiiviselle yritykselle (esim. hautomoyritykselle) voidaan myöntää **kehittämisavustusta palkkamenoihin ilman työnantajamaksuja tai yrittäjän kohtuullisiin laskennallisiin palkkamenoihin**. Lisäksi voidaan myöntää **avustusta asiantuntija- ja muiden palvelujen käytöstä aiheutuviin menoihin sekä toimitilojen ja laitteiden vuokramenoihin**. Tämäntyyppisessä hautomohankkeessa avustus on enintään 50 prosenttia.

[Yrityksen käynnistämistukea haetaan samalla lomakkeella kuin investointitukia.](#)

Maaseutuyrityksen käynnistämistuki

Tukea voidaan myöntää aloittavalle ja toimivalle yritykselle, jos tällä ei ole vierasta työvoimaa. **Maaseutuyrityksen käynnistämistukea** voidaan myöntää ensimmäisen vieraan työntekijän kahden henkilötyövuoden verran, ja tuen määrä on **enintään 50 % palkasta**.

[Maaseutuelinkeinojen lomake](#)

9.5 Kyläkaupan investoinnit (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää kaupunki- tai kuntakeskuksen taikka muun siihen verrattavan taajaan asutun alueen ulkopuolella sijaitsevalle päivittäistavaroita myyvälle kyläkaupalle investointiin, jolla parannetaan tai monipuolistetaan palveluja. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että kaupan päivittäistavaroiden vuosimyynti on alle kaksi milj. euroa ja päivittäistavaroiden myyntipinta-ala on vähemmän kuin 400 neliometriä. Avustuksen enimmäisprosenttiosuus investoinnin hankintamenosta on 40. Avustus myönnetään de minimis -tukena.

9.6 Maaseudun toimintaryhmien kautta kanavoitu tuki (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Toimintaryhmä on yritysten, yksityishenkilöiden ja julkisorganisaatioiden kanssa toimiva paikallinen kehittäjätaho, joka tuo esiin ruohonjuuritason tarpeita ja toivomuksia maaseudun kehittämiseksi. Toimintaryhmien päätehtävänä on aktivoida ja kannustaa oman alueensa ihmisiä ja yrityksiä mukaan laaja-alaiseen kehittämistoimintaan ja yhteistyöhön. Toimintaryhmät käynnistävät alueillaan laatimansa ohjelman mukaisia hankkeita ja muuta toimintaa yhteistyössä teemaohjelmien, muiden kehittämishankkeiden ja organisaatioiden kanssa. Toimintaryhmillä on itsenäinen päätösvalta. Niiden tekemää ohjelmaa toteutetaan yksittäisten kehittämishankkeiden kautta. Toimintaryhmä käsittelee tehdyt hanke-esitykset ja antaa niistä lausunnon ELY-keskukselle. ELY-keskus tekee hankkeiden lopulliset rahoituspäätökset ja voi myöntää avustuksen vain sellaiselle hankkeelle, jota paikallinen toimintaryhmä on puoltanut.

Paikallisen toimintaryhmän yhteystiedot:

Ykkösakseli ry.	www.ykkosakseli.fi
Kunnat: Karjalohja, Karkkila, Lohja (Sammatti), Nummi-Pusula, Salon maaseutualueet ja Vihti	
Varsinais-Suomen Jokivarsikumppanit ry.	www.jokivarsi.org
Kunnat: Aura, Pöytyästä Yläne ja Karinainen, Oripää, Alastaro, Loimaa, Tarvasjoki, Marttila, Koski, Somero ja Kuusjoki (Salon kaupunkia)	
I samma båt - samassa veneessä rf ry	www.sameboat.fi
Kunnat: Kemiönsaaren kunta, Kustavi, Taivassalo , Länsi-Turunmaan kaupunki, Naantalista Velkuan, Merimaskun ja Rymättylän alueet, Salosta Särkisalo	

9.7 De minimis- tuki (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

De minimis-tuki voi olla suoraa avustusta, lainan korkoavusta, -takuuta tai pääomasijoitusta. De minimis -asetuksen puitteissa yritykselle on mahdollista maksaa tukea enintään 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Summassa tulee huomioida kaikkien eri viranomaisten yhteensä de minimis- tukena kyseisenä ajanjaksona myöntämä rahoitus. Tuki voi olla lähtökohtaisesti tarkoitettu mihin tahansa yrityksen kustannuksiin, kunhan yrityksen kaikki eri lähteistä kolmen verovuoden aikana saama de minimis - tuki ei ylitä 200 000 euron rajaa. Tukea voi hakea ELY-keskukselta ja TEKESiltä. Tukea ei myönnetä maatalouden alkutuotantoon, kalastus- ja vesiviljelyyn sekä kivihiilialaan, eikä ajoneuvojen hankintaan. Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille tuen määrä on rajattu 100 000 euroon kolmen vuoden aikana, eikä tukea saa myöntää ajoneuvojen hankintakustannuksiin.

Pääsäännöt:

- Suorat avustukset:** Tuen määrä on suoraan avustuksen määrä.
- Lainat:** Tuen määrä on markkinakoron ja yrityksen maksaman koron erotus diskontattuna tuen myöntämishetkeen.
- Takaukset:** Tuen määräksi lasketaan 2 / 15 (noin 13,3 %) takauksen kohteena olevasta lainapääomasta. Lisäedellytyksenä on, että lainan ei saa olla täysin riskitön luotonantajalle. Takaus saa kattaa enintään 80 % lainan kokonaismäärästä.
- Pääomapanokset ja riskipääomasijoitukset:** Nämä lasketaan de minimis-asetusta sovellettaessa kokonaisuudessaan tueksi, joten jos yritykseen sijoitetaan pääomapanoksena 200 000 euroa, voi yritys saada muuta de minimis-tukea aikaisintaan kolmantena myöntämispäivää seuraavana verovuonna. Pääomasijoituksia ei pidetä läpinäkyvänä, koska sijoitushetkellä on mahdotonta tietää, tuottaako sijoitus voittoa vai menetetäänkö se mahdollisesti kokonaan.

9.8 Valmistelurahoitus (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Pk-yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmisteluun tarkoitettua avustusta voidaan myöntää **asiantuntijapalveluihin sekä palkka- ja matkamenoihin enintään 70 % avustuksen enimmäismäärän ollessa 15 000 €.**

10. TUET TYÖVOIMAN PALKKAAMISEEN (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Aloittavalle yritykselle on toimivaan yritykseen verrattuna enemmän mahdollisuuksia saada tukea työvoiman palkkaamiseen. Molemmassa tapauksissa tuen myöntäjinä ovat ELY-keskus, TE-toimisto ja Oppisopimustoimisto. Joskus myös kunta voi tukea työvoiman palkkaamista, jota voi tiedustella omalta yritysneuvojalta.

10.1 ELY-keskuksen avustus pienen yrityksen palkkamenoihin ja toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen sekä Maaseutuyrityksen käynnistystuki (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Pk-yritykset

Aloittavalle ja pienelle innovatiiviselle yritykselle (esim. hautomoyritykselle) voidaan myöntää *kehittämisyavustusta palkkamenoihin ilman työnantajamaksuja tai yrittäjän kohtuullisiin laskennallisiin palkkamenoihin*. Lisäksi voidaan myöntää *avustusta asiantuntija- ja muiden palvelujen käytöstä aiheutuviin menoihin sekä toimitilojen ja laitteiden vuokramenoihin*. Tämänäyttypisessä hautomohankkeessa avustus on enintään 50 prosenttia.

Yrityksen käynnistämistukea haetaan samalla lomakkeella kuin investointitukia.

Maaseutuyrityksen käynnistämistuki

Tukea voidaan myöntää aloittavalle ja toimivalle yritykselle, jos tällä ei ole vierasta työvoimaa. **Maaseutuyrityksen käynnistystukea** voidaan myöntää ensimmäisen vieraan työntekijän kahden henkilötyövuoden verran, ja tuen määrä on **enintään 50 % palkasta**.

Maaseutuelinkeinojen lomake

Yhteystiedot	Varsinais-Suomen ELY-keskus , Ratapihankatu 36, 20100 TURKU. Puh. 020 636 0060. www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi
---------------------	--

10.2 Oppisopimus (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Oppisopimuskoulutuksen avulla työnantaja voi saada ammattilaisen suoraan tarvitsemiinsa tehtäviin. Oppisopimuskoulutus soveltuu ammatilliseen perus- ja lisäkoulutukseen ja vähintään vuoden pituinen lisäkoulutusjakso voidaan järjestää, vaikka työntekijä olisikin suorittanut jonkun työhön sopivan peruskoulutuksen. Oppisopimus on määräaikainen työsopimus, joka sitoo opiskelijaa, työnantajaa, oppilaitosta ja koulutuksen järjestäjää. Työnantaja maksaa opiskelijalle työehtosopimuksen mukaisen palkan. Oppisopimuksen ajan työnantaja tarjoaa opiskelijalle ammatin/tutkinnon edellyttämiä työtehtäviä ja sitoutuu järjestämään työt niin, että opiskelija voi osallistua oppilaitoksen lähipäiviin. **Oppisopimusasioista voit tiedustella paikallisesta TE-toimistosta.**

Yritykselle työntekijästä maksettavat tuet:

- **Opetustehtävästä yritykselle maksetaan tukea 75 – 150 euroa kuukaudessa**
- **Mikäli oppisopimuskoulutukseen otetaan työtön henkilö, voi työnantaja saada työ- ja elinkeinotoimistosta haettavaa palkkatukea työntekijästä riippuen 530 – 1030 euroa kuukaudessa**

10.3 TE-toimiston palkkatuki (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea työttömän työnhakijan työllistämiseen. Tuki on harkinnanvaraista ja edellytykset sen saamiseen selvitetään tapauskohtaisesti. Palkkatuetun työn tulee edistää työttömän sijoittumista avoimille työmarkkinoille. Palkkatukea voidaan myöntää **työsopimussuhteessa tehtävään työhön tai oppisopimuskoulutukseen**. Työnhakija voi saada työ- ja elinkeinotoimistosta palkkatukisetelin, joka kertoo työnantajalle, että setelin haltijan palkkaamiseen voidaan myöntää palkkatukea. **Lisätietoa palkkatuesta saa oman paikkakunnan TE-toimistosta.**

Mikäli työntekijäksi otetaan työtön henkilö, voi työnantaja saada työ- ja elinkeinotoimistosta haettavaa palkkatukea työntekijästä riippuen 530 – 1030 euroa kuukaudessa.

11. PANKKI JA VAKUUTUSYHTIÖT LAINARAHOITAJINA (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Pitkäaikaisten lainojen myöntäjiä ovat **pankit, Finnvera Oyj ja eläkevakuutusyhtiöt**. Yleisestä korkotasosta riippuen rahoituslähteiden suosio vaihtelee; matalan koron aikana suosiossa ovat pankit ja Finnvera, korkean koron aikana eläkevakuutusyhtiöt lisäävät suosiotaan. Oleellisin ero rahoittajien välillä on vakuusvaatimus, sillä ainoastaan valtion vastuulla toimiva **Finnvera Oyj:llä** (entinen Kera tai Kehitysaluerahasto) **on oikeus riskirahoitukseen**. Siksi sen antama rahoitus on tärkeä erityisesti yrityksen alkuvaiheessa. Seuraavassa tarkastellaan pankkien ja eläkevakuutusyhtiöiden lainarahoituksen ehtoja.

Rahoittaja	PANKKI	TyEL-TAKAISINLAINAUS	VAKUUTUSYHTIÖN SIOJITUSLAINA
Lainan pääoma	ei rajoituksia	TyEL-lainan suuruus riippuu maksettujen TyEL-maksujen määrästä. Mitä enemmän yritys on maksanut TyEL-maksuja, sitä suuremman määrän se voi hakea TyEL-lainaa eläkevakuutusyhtiöltä, kuitenkin vähintään 5000 €.	ei rajoituksia
Laina-aika ja maksutapa	enintään 8 vuotta, maksutapa sovitaan asiakaskohtaisesti	1 – 10 vuotta, maksutapa puolivuositain, tasalyhennys	1 – 10 vuotta, maksutapa yleensä puolivuositain, tasalyhennys
Lyhennysvapaita vuosia	1 – 2 vuotta	ei tavanomainen	ei tavanomainen
Käytetty vakuus	Yrityksen ja/tai yrittäjän omaisuus ja usein yrittäjän rajoitettu henkilötakaus sekä Finnveran ja Garantian takaukset.	Vakuudeksi hyväksytään pankin, Finnveran, Garantian tai kunnan takaus, vakuutusyhtiön takausvakuutus.	Kaikki vakuusmuodot sekä pankin, kunnan, Finnveran ja Garantian antamat takaukset.
Korko	Euribor + asiakaskohtainen marginaali	Sidotaan TyEL-lainakorkoihin (kiinteä/muuttuva), jotka Vakuutusosakeyhtiö Garantia noteeraa päivittäin. Mikäli vakuutena on kunnan tai Finnveran takaus, ei lisätä korkomarginaalia. Muiden takausten osalta korkoon lisätään takaajakohtainen marginaali.	Sidotaan TyEL-viitekorkoon tai euriboriin, vaihtuva tai kiinteä korko. TyEL-viitekorko on Vakuutusosakeyhtiö Garantia julkisesti päivittäin noteeraama markkinakorko. Korkoon lisätään asiakaskohtainen marginaali.
Yritystutkimus	tapauskohtainen	Yritystutkimus tehdään aina, jos Garantia ja Finnvera takaajina.	tehdään aina

12. RAHOITUSYHTIÖIDEN INVESTOINTIRAHOITUSVAIHTOEHDOT (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Rahoitusyhtiöiden rahoitusmahdollisuuksia kannattaa hyödyntää etenkin yritystoiminnan alkuvaiheessa koneita ja laitteita hankittaessa, sillä rahoitus järjestyy yleensä ilman vakuutta ostettavan tuotteen toimiessa vakuutena. Koko summaa ei kuitenkaan saada rahoitettua, vaan omaa rahoitusta on oltava **vähintään 20 %**.

Rahoitusmuoto	OSAMAKSU	LEASING
Rahoituskohde	Kalustohankinnat	Kalustohankinnat
Vakuus	Ostettava tuote toimi vakuutena	Ostettava tuote toimi vakuutena
Lainan pääoma	ei rajaa	ei rajaa
Lyhennysvapaita vuosia	ei ole	ei ole
Korko	Euribor + asiakaskohtainen marginaali	Euribor + asiakaskohtainen marginaali
Maksuaika	24 – 60 kuukautta	24 – 60 kuukautta
Omarahoitusosuus	20 – 30 % hankintahinnasta tai vaihtokone	0 – 30 % asiakkaasta riippuen
Maksuerien väli	1 tai 3 kuukautta	1 tai 3 kuukautta
ELY-keskuksen avustus	saadaan	saadaan enintään 3 vuodelle, mutta maksuerien mukaan pääomalle
Rajoitukset	Ostettava liikkeestä, vaikka kysymyksessä olisi käytetty laite tai kalusto. Ostokohde vakuutettava.	Ostettava liikkeestä, vaikka kysymyksessä olisi käytetty laite tai kalusto. Ostokohde vakuutettava.
Joustavuus	ei joustava	erittäin joustava

13. FINNVERAN LAINAT JA TAKAUKSET

Finnvera Oyj on poikkeuksellisen rahoittaja- asemansa (toimii Valtion vastuulla) ansiosta erityisesti aloittavien yritysten suosiossa. Finnveran tarjonta kattaa sekä lainarahoituksen että takaukset niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

13.1 Finnveran lainat investointien ja pitkäaikaisen käyttöpääoman rahoittamiseen (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Finnveran lainoitusvaihtoehdot sopivat **erilaisiin käyttötarkoituksiin alkaen yrityksen perustamisesta kansainväliseen pääomasijoittamiseen** saakka. Tarkastelemme eri lainamuotoja niiden käyttötarkoituksen mukaan.

Lainan nimi	PIENLAINA	NAISYRITTÄJÄLAINA	INVESTOINTI- JA KÄYTTÖPÄÄOMALAINA
Lainan pääoma	3 000 - 35 000 €	3 000 - 35 000 €	ei rajoituksia, mutta yleensä osa rahoituspaketista
Käytetty vakuus	pääoman suuruinen henkilötakaus, muut tapauskohtaisesti		neuvotellaan tapauskohtaisesti. Vaikuttaa koron suuruuteen.
Laina-aika	5 vuotta	5 vuotta	3 – 15 vuotta
Lyhennysvapaus	1 vuosi mahdollinen	1 vuosi mahdollinen	yleensä enintään 2 vuotta
Korko	Euribor 6 kk (korko sisältää valtion korkotukea)	Euribor 6 kk (korko sisältää valtion korkotukea)	Kiinteä tai viitekorkoon sidottu lisättyä asiakaskohtaisella marginaalilla.
Rajoitukset	Enintään 5 henkilöä, toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi.	Enintään 5 henkilöä. Toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi. Yrityksen päätösvalta naisilla ja nainen johtajana.	Enintään 250 henkilöä, liikevaihto < 50 milj.€ ja tase < 43 milj.€. Toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi.
Yritystutkimus	Tehdään aina. Lisäksi Uusyrityskeskukset/kehittämisyhtiöt usein antavat lausuntonsa hankkeesta.		tehdään aina
Muuta	Kirjallinen liiketoimintasuunnitelma nopeuttaa asioiden käsittelyä		
Lisätietoja	www.finnvera.fi/fin/Kehittaaminen-ja-kasvu		

13.2 Finnveran lainat yrityksen oman pääoman vahvistamiseen ja yrityskaupan tai sukupolvenvaihdoksen rahoittamiseen (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Yrityksen rahoitusmahdollisuuksiin merkittävästi vaikuttava tekijä on yrityksen oman pääoman määrä. Jos yrityksellä on liiketoimintaan nähden pieni oma pääoma, voivat rahoitusmahdollisuudet estyä tämän takia. Finnveralla on tarjolla rahoitusmuotoja, jossa lainan ottajina ovat joko yritys tai osakasyrittäjä/vastuullinen yhtiömies.

	PÄÄOMALAINA	YRITTÄJÄLAINA
Lainan pääoma	20 000 - 3 000 000 €	Enintään 100 000 € / 80 % tarpeesta
Käytetty vakuus	neuvotellaan tapauskohtaisesti	vähintään pääoman suuruinen henkilötakaus
Laina-aika	enintään 10 vuotta	enintään 10 vuotta
Lyhennysvapautta		enintään 3 vuotta
Korko	sovitaan tapauskohtaisesti	Korko sisältää valtion korkotukea.
Rajoitukset	Osakeyhtiömuotoisille pk-yrityksille. Toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi.	Toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi.

	PÄÄOMALAINA	YRITTÄJÄLAINA
Muuta	Laaditaan kirjallinen rahoitussopimus, jossa sovitaan yrityksen ja Finnveran välisistä pelisäännöistä.	Yrittäjän henkilökohtainen laina, jonka korot saa vähentää henkilön verotuksessa. Henkilön on saatava toimeentulonsa yrityksestä.
Yritystutkimus	tehdään aina	Tehdään aina. Kirjallinen liiketoimintasuunnitelma nopeuttaa asioiden käsittelyä
Lisätietoja	www.finnvera.fi/fin/Kehittaaminen-ja-kasvu	

13.3 Muut Finnveran lainat yrityksen eri vaiheisiin (toimivalle yritykselle)

Lainan nimi	KEHITTÄMISLAINA	KANSAINVÄLISTYMISS-LAINA	YMPÄRISTÖLAINA
Laina-aika	enintään 5 vuotta	10 vuotta	yleensä 5 vuotta
Käytetty vakuus	neuvotellaan tapauskohtaisesti	neuvotellaan tapauskohtaisesti	neuvotellaan tapauskohtaisesti.
Lyhennysvapaus		enintään 2 vuotta	enintään 2 vuotta
Lainan käyttö-tarkoitus	Esim. tuote- ja menetelmäkehitys, tieto- ja laatuajrjestelmät, tuotteen kaupallistaminen, viennin käynnistys	Ulkomailla tapahtuvan liiketoiminnan rahoittamiseen, joka voi olla esim. osakkeiden ostoa, investointeja jne.	Vapaaehtoisin ympäristöinvestointeihin. Hankkeen tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan teknologiaan, ja investoinnin tuloksena syntyvien positiivisten ympäristövaikutusten on oltava merkittäviä.
Korko	Yleistä korkotasoa alhaisempi valtion korkotuen ansiosta	Neuvotellaan tapauskohtaisesti	Kiinteä tai viitekorkoon sidottu. Investointilainaan verrattuna halvempi.
Rajoitukset	Enintään 250 henkilöä, liikevaihto < 50 milj.€ ja tase < 43 milj.€. Toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi.	Enintään 250 henkilöä, liikevaihto < 50 milj.€ ja tase < 43 milj.€. Toimialoina yleensä ulkomailla tuotannollinen tai palvelutoiminta, kokoonpano, huolto.	Enintään 250 henkilöä, liikevaihto < 50 milj.€ ja tase < 43 milj.€. Toimialoina ei hyväksytyjä maa- ja metsätalous, rakentamisen perustamisurakointi.
Yritystutkimus	tehdään aina	tehdään aina	tehdään aina
Muuta	Kirjallinen kehittämissuunnitelma pakollinen		
Lisätietoja	www.finnvera.fi/fin/Kehittaaminen-ja-kasvu		

Finnveran suhdannelaina ja -takaus

Tuotteet ovat tarkoitettut enintään 1000 henkilöä työllistäville yrityksille, joiden maksuvalmius tai kannattavuus on heikentynyt rahoituskriisiä seuranneen taloudellisen laskusuhdanteen takia. Suhdannelainan osuus voi olla enintään 70 % koko rahoitustarpeesta. Laina-aika 2 – 10 vuotta, joista 1 – 3 vuotta on lyhennysvapaata.

Lisätietoja ja hakemus

13.4 Finnveran takaukset (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Finnvera on viime vuosina laajentanut huomattavasti takaustuotteidensa määrää. Ainoana valtakunnallisena valtion vastuulla toimivana riskirahoittajana sillä on mahdollisuus omavelkaisen takauksen antamiseen pankkeihin nähden huomommilla vastavakuuksilla. Finnveran takaus on usein ainut käyttökelpoinen takausmuoto.

Finnveratakaus

Toimivan yrityksen uudeksi vakuusmuodoksi on mahdollista hakea **Finnveratakausta**, joka on tarkoitettu vakuudeksi kaikkiin yrityksen rahoitustarpeisiin. Takaus on omavelkainen. Finnveratakauksella voidaan edistää yritysten kansainvälistymistä. Takaus sopii myös esimerkiksi **pankin, rahoitusyhtiön tai vakuutusyhtiön** antamien lainojen tai vastuusitoumusten vakuudeksi. Takaus soveltuu vakuudeksi myös silloin, kun yritys antaa kotimaisiin toimitussopimuksiin liittyviä vakuuksia. Ennen takauksen myöntämistä Finnvera tekee yritystutkimuksen.

Pientakaus

Pientakaus auttaa pk-yritystä lainan saannissa ja nopeuttaa laina- ja takauspäätöksiä. Pientakaus perustuu Finnveran pankkien kanssa tekemään sopimukseen luotto- ja takausjärjestelyistä, jotka mahdollistavat pienten luottojen takaamisen riskinjalalla yhteistyössä pankin kanssa. Lähes kaikki pankit ovat mukana takaussopimuksessa. Pientakaus on tarkoitettu **perustettaville tai enintään 50 henkilöä** työllistävillä yrityksillä. Toimialoina voivat olla muut kuin varsinainen maatilatalous, metsätalous tai rakennusliiketoiminnan perustajaurakointi. Tämän takauksen avulla rahoitusta järjestettäessä ensin keskustellaan pankin kanssa, joka edelleen hoitaa takausasiaa Finnveran suuntaan.

Kasvutakaus

Finnveran kasvutakaus on EIR:n (Euroopan investointirahasto) tukema investointien ja kasvun rahoitukseen liittyvä takaus, joka on tarkoitettu pankki- ja vakuutusyhtiöluottojen vakuudeksi. Kasvutakaus voidaan myöntää rakennus-, kone- ja laiteinvestointien ja niiden vaatiman käyttöpääoman, aineettomien investointien tai kasvun vaatiman pitkäaikaisen käyttöpääoman rahoitukseen. Takausta voidaan myöntää **kannattaville ja innovatiivisille alle 100 henkilön yrityksille.**

Ostajaluottotakuu eli takuu maksun saamisesta vientitoimituksen jälkeen

Ostajaluottotakuu on vakuus luotonantajalle ulkomaisesta ostajasta, ostajan pankista tai ostajan maasta aiheutuvien luottoriskien varalta. Viejälle takuujärjestely merkitsee **kauppahinnan saamista käteishoidin ja luottoriskin siirtymistä luotonantajalle.** Soveltuu käytettäväksi erityisesti pitkiä maksuaikoja annettaessa.

Luottoriskitakuu eli takuu rahan saamisesta vientikaupan keskeytymistä vastaan

Luottoriskitakuulla viejä voi vakuuttaa vientikauppansa luottotappioiden varalta. Takuulla katetaan joko **valmistusaikana tapahtuvaan kaupan keskeytymiseen liittyvää tai ulkomaiselta ostajalta olevaan saatavaan liittyvää kaupallista riskiä.** Takuulla voidaan myös kattaa ostajan maasta aiheutuvaa poliittista riskiä sekä suvereenia riskiä, kun valtio on luotonantaja tai takaaja. Soveltuu käytettäväksi erityisesti silloin, kun kauppahinta saadaan pääosin vasta vientitoimituksen jälkeen, mutta valmistusaika sitoo rahaa.

Investointitakuu

Investointitakuu soveltuu sijoittajalle tai luotonantajalle **ulkomaiseen investointiin liittyvien poliittisten riskien ja erityistapauksissa myös kaupallisten riskien vakuudeksi.** Takuun kattamia investointimuotoja voivat olla osakepääomasijoitukset, osakaslainat ja osakkaan antamat takaukset. Takuun voi saada tietyin edellytyksin myös investointilainan myöntävä pankki.

Ympäristötakaus

Ympäristötakaus on vakuus **vesiensuojelu-, ilmansuojelu- sekä jätteidenhyödyntämisinvestointien** rahoitukseen. Jätteidenhyödyntämisinvestointina pidetään hanketta, jonka avulla jätteestä valmistetaan uudelleenhyödyntämiskelpoista raaka-ainetta tai uusia tuotteita.

13.5 Finnveran aluekonttorin yhteystiedot

Finnvera Oyj:n **Turun aluekonttori** sijaitsee osoitteessa Eerikinkatu 2, 20100 Turku Puhelin 0204 6011.
www.finnvera.fi

14. TEKESIN RAHOITUS (aloittavalle ja toimivalle yritykselle)

Tekes eli Teknologian kehittämiskeskus rahoittaa ja aktivoi yritysten ja tutkimusyksikköjen haastavia tutkimus- ja kehitysprojekteja. Hakemuksissa Tekesille esitetyt projektit kilpailevat keskenään rahoituksesta. Hakemusten arvioinnin vertailukohtana on Tekesin asiantuntijoiden laajasti tuntema kotimainen ja kansainvälinen tutkimus- ja kehittämistoiminta. Arvioinnin ohjenuora on, että pitkällä tähtäimellä tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoituksesta on synnyttävä yhteiskunnalle enemmän verotuloja kuin niitä on sijoitettu.

Ketkä voivat saada rahoitusta?

Suomessa toimivat, teknologiaansa kehittävät pienet ja keskisuuret tai suuret yritykset ja yhteisöt.

Mihin rahoitusta myönnetään?

Yrityksen kansainvälisen kilpailukyvyyn, kannattavuuden, työllisyyden, tuottavuuden, tuotannon ja viennin kasvun edistämiseen pitkällä aikavälillä. Em. asioiden lisäksi hankkeelle on eduksi, jos se edistää uuden teknologiayrityksen syntymistä tai julkisten tutkimustulosten kaupallistamista tai osaamisintensiivisten palvelujen syntymistä tai kansantalouden keskeisten klustereiden uudistumista tai uusien kasvualojen syntymistä sekä yrityksen itsensä uudistumista.

Rahoitusmuodot

1. Pääosin **tuotekehitysavustusta** saa tutkimuksellisiin projekteihin, jotka luovat pohjaa tuotteiden ja palvelujen kehittämiselle. Tuotekehitysavustusta saa myös projekteja valmisteleviin esiselvityksiin.

2. Tuotekehityslaina ja pääomaehtoinen tuotekehityslaina ovat tarkoitettu projekteihin, joissa syntyy markkinoitava tuote tai palvelu. Pääomaehtoinen laina muutetaan avustukseksi, jos kehittämishanke ei onnistu tuottamaan kaupallista tulosta. Lisärahoitusmuotona on edellisten rahoitusmuotojen yhdistelmä.

Rahoituksen määrä

Riippuu hankkeen laajuudesta, riskistä, mahdollisesti saavutettavista tuloksista, kehitettävän teknologian haastavuudesta mm. Rahoituksen määrä voi olla enimmillään 70 prosenttia lainaa ja avustusta yhteensä.

Yhteystiedot

Tekesin toimintaa alueella edustaa **Varsinais-Suomen ELY-keskus**.

www.tekes.fi

15. VAKUUTUSOSAKEYHTIÖ GARANTIAN TAKAUKSET (toimivalle yritykselle)

Garantia on takausvakuutuksiin erikoistunut vakuutusyhtiö, joka takaa suomalaisten yritysten rahoitusta ja muita vastuita sekä vakuuttaa sijoituksiin liittyviä riskejä. Garantia myöntää takauksia **rahoitukseen** (laina-, välirahoitus-, vuokra-, pääomalaina- ja maksutakaus), **kauppasopimusten kattamiseen** (rakennusajan urakkatakaus, takuuajan urakkatakaus, RS-maksutakaus, ennakkomaksutakaus ja tarjoustakaus) ja **viranomaistakauksiin** (maa-aineslain mukainen takaus, ympäristötakaukset, valmistamatkatakaukset ja tullitakaukset). **Oleellista Garantian takauksille on se, että hakijayrityksen toiminta on vakiintunutta ja että toiminnalla on liiketaloudelliset kannattavuusedellytykset.** Tämä tarkoittaa, että yleensä aloittava yritys ei voi saada takausta paitsi yrityskauppatilanteissa.

15.1 Rahoitustakaukset

Garantia takaa suomalaisten yritysten rahoitusta, ja rahoitustarve voi liittyä lainanottajan investointiin, yrityskauppaan, sukupolvenvaihdoksen tai käyttöpääoman rahoitukseen. Garantian lainatakaus myönnetään yrityksen vieraan tai oman pääomanehtoisen luoton vakuudeksi. Luotonantaja voi olla **eläkevakuutusyhtiö, pankki tai muu rahoittaja**. Suomalaiset luotonantajat hyväksyvät Garantian takauksen ensiluokkaiseksi vakuudeksi.

Lainatakaus

Lainatakaus myönnetään pitkäaikaisen lainalle enintään 10 vuoteen saakka. Asiakkaalla on mahdollisuus valita lainoilleen joko kiinteä tai vaihtuva korko. Koska Garantian takausvakuutus on **luotonantajille turvaava vakuus**, antaa se yritykselle mahdollisuuden vertailla eri luotonantajien vaihtoehtoja keskenään. **Takauksen hinta** perustuu luottoriskin lisäksi laina-ajan pituuteen ja mahdollisiin vastavakuuksiin, joilla yritys voi vaikuttaa takauksen kustannuksiin. Takauksen voi saada myös ilman vastavakuutta, jolloin asiakkaalta edellytetään hyvää vakavaraisuutta ja vakiintunutta toimintaa. Takausprovision suuruus on samaa luokkaa kuin pankeillakin.

Välirahoitustakaus

Välirahoituksen tarve voi tulla kysymykseen esim. yrityskaupassa, jolloin ostajaa rahoitetaan kauppahinnan maksamisessa. Tällöin voidaan käyttää **Garantian välirahoitustakausta**, joka sopii esimerkiksi yrityskaupan, sukupolvenvaihdoksen tai suuren investoinnin rahoituspaketin osaksi, eikä siihen yleensä edellytetä yrityksen antamaa vastavakuutta. Koska kysymyksessä on riskirahoitus, luetaan samaa mukaan omaan pääomaan, joka taas on omiaan pienentämään hankkeen rahoituskustannuksia. Välirahoituksen takaajana Garantia ei kuitenkaan ole eikä pyri yrityksen omistajaksi.

Vuokratakaus

Garantian vuokratakaus voidaan myöntää vuokralaisen puolesta vuokrasopimukseen perustuvan suoritusvelvollisuuden vakuudeksi.

Maksutakaukset

Maksutakaus tarkoittaa, että myyjä hakee vakuutusta ostajan maksukyvyille. Maksutakauksia ovat mm. kauppahintatakaus ja ostovelkatakkaus. **Kauppahintatakaus** takaa yksittäisen hankinnan yhteydessä sovitun tulevaisuudessa erääntyvän kauppahinnan tai sen osan maksamisen, kun taas **tililuottotakaus** takaa myyjän asiakkaalleen myöntämän tililuoton (useita hankintoja) maksamisen.

15.2 Kauppahintatakaukset

Garantian kaupallisilla takauksilla voidaan turvata **sopimuspuolten välisiä suoritusvelvoitteita**, kun rakennushankkeen tai kone- ja laitetöiden tilaaja haluaa vakuuden sopimuksen täyttämiseksi. Vakuuksia vaaditaan myös monien lakisäätöiden velvoitteiden sekä lupien vakuudeksi. Takaukset voivat olla **limiittyyppisiä tai kertaluontoisia**.

Rakennusajan urakkatakaus

Takaus rakennuttajan tai tilaajan hyväksi sen vahingon korvaamiseksi, mikä voi aiheutua, jos urakoitsija tai toimittaja ei vie projektia loppuun asti ja täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Takauksen määrä on yleensä 10 % arvonlisäverottomasta urakkahinnasta.

Takuuajan urakkatakaus

Takaus rakennuttajan tai tilaajan hyväksi sen vahingon korvaamiseksi, mikä voi aiheutua siitä, ettei urakoitsija tai toimittaja korjaisi takuuajana ilmenneitä vikoja ja puutteita. Yleensä 2 % arvonlisäverottomasta urakkahinnasta.

RS-takaukset

Asunto-osakeyhtiön ja sen osakkeenostajien hyväksi annettavat RS-takaukset kattavat vahinkoja, jotka aiheutuvat siitä, ettei rakentamista suoriteta tai osakekauppoja toteuteta sopimuksen mukaisesti tai asunto-osakeyhtiön taloudellinen asema ei ole taloussuunnitelman mukainen.

Ennakkomaksutakaus

Laite- ja projektitoimituksissa tilaaja maksaa usein osan kauppahinnasta ennen kuin saa maksua vastaavan toimituksen. Takauksemme turvaa ennakkomaksun tai sen osan palauttamisen tilaajalle, mikäli työ tai toimitus ei tapahdu sopimuksen mukaisesti. Ennakkomaksun saaminen helpottaa valmistuksen aikaisen rahoituksen järjestämistä. Takaus on yleensä ennakkomaksun suuruinen, tyyppillisesti 10 - 30 % kauppahinnasta.

Viranomaistakaukset

Viranomaistakausta annetaan yleensä johonkin tiettyyn lupaan liittyen ja edunsaajana on viranomainen. Velvoite vakuuden asettamiseen tulee lainsäädännöstä. Vakuus kattaa vahinkoja, jotka voivat liittyä

- Toiminnan aloittamiseen ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa
- Toiminnan aikana tai sen lopettamisen jälkeen ympäristölle aiheutuvaan haittaan
- Kuluttaja-asiakkaiden maksamien ennakkomaksujen turvaamiseen

Lisätietoja: www.garantia.fi

16. MUUT ERITYISRAHOITTAJAT

16.1 Keksintösäätiön vakuudeton laina (aloittavalle yritykselle)

Keksintösäätiö voi myöntää keksijäryhtäjälle keksintöhankeeseen kaupallistamisen alkuvaiheessa lainaa käyttöpääomaksi, mikäli keksijä aloittaa yritystoiminnan, jonka keskeisenä **tavoitteena on keksinnön teollinen ja kaupallinen hyödyntäminen**. Keksintösäätiö myöntää lainaa yleensä vain, jos muista lähteistä ei saada riittävää rahoitusta. Lainaa myönnetään yleensä noin 10 000 – 50 000 euroa. Takaisinmaksuaika on yleensä 1–5 vuotta, eikä turvaavaa vakuutta tarvita. Hakemuskäsittely on jatkuva. Keksintösäätiö seuraa hanketta, ja sen etenemisestä tulee raportoida vuosittain.

16.2 Kelan elinkeinotuki vajaakuntoisen yritystoimintaan (aloittavalle yritykselle)

Kelan elinkeinotuen tarkoituksena on vajaakuntoisen työllistyminen sopivaan ja kohtuullisen toimeentulon tuottavaan työhön omassa yrityksessä tai ammatinharjoittajana. Avustusta myönnetään oman yrityksen perustamiseen sekä työvälaineiden hankintaan. Jo toiminnassa olevaa yritystä voidaan tukea työvälaineiden hankinnassa vain, jos työvälaineet tulevat henkilökohtaiseen käyttöön ja ne ovat sairauden tai vammaan takia tarpeen työstä suoriutumisessa. Avustuksen määrä on tarveharkintainen ja sitä myönnetään enintään 80 prosenttia hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Suurin mahdollinen **elinkeinotuki on 17 000 euroa**.

17. RAHOITUSKULUJEN MINIMOIMINEN

Yritystoiminnan vakiinnuttua ja osoittaututtua tulokselliseksi pankin rahoitusosuus yleensä kasvaa. Pankit ovat erityisen kiinnostuneita yrityksen **maksuliikenteestä**, johon heillä on tarjota monia käytännön työtä helpottavia ratkaisuja. **Sähköinen laskutus** on tätä päivää erityisesti niissä yrityksissä, joissa laskuja tehdään kuukaudessa satoja. Pankkilainan ehtona on tietysti **turvaava vakuus**, jonka järjestäminen käy yrityksen vaurastuessa entistä helpommaksi. Tällöin rahoituskulut jäävät tuntuvasti Finnveran normaalia investointi- ja käyttöpääomaluottoa edullisemmaksi.

Minimoidaksesi rahoituskulut ja varmistaaksesi rahoituksen järjestymisen toimi seuraavasti

> KOKEMUS OPETTAA

1. **Tavoittele pankin kanssa kokonaisrahoitusta**, johon sisältyvät yrittäjän henkilökohtaiset lainat, yrityksen maksuliikenne, lainarahoitus ja rahoitusyhtiöiden rahoitussopimukset. Kullakin pankkiryhmällä on omat rahoitusyhtiökytkentänsä.
2. **Usean pankin käyttäminen** nostaa rahoituskuluja ja vaikeuttaa vakuusjärjestelyjä.
3. **Yrityksen ja yrittäjien henkilökohtaisten vakuutusten** ottaminen pankkiryhmän kanssa yhteistyössä olevasta tai omistamasta vakuutusyhtiöstä edistää edullisen rahoitusratkaisun aikaansaantia.
4. **Pyri pitkäaikaisiin pankkisuhteisiin**, sillä huonon päivän tullen siitä on etua.
5. **Älä yritä huijata pankkiasi tai mitään muutaakaan rahoittajaa**, sillä vain avoin yhteydenpito rahoittajiin takaa oikeudenmukaisen asiain hoidon myös vastapuolen taholta.
6. **Vaikeuksien ilmaantuessa ota yhteys rahoittajaan** viikko – kaksi ennen lainan seuraavaa eräpäivää, niin lainan maksuohjelmaa voidaan vielä muuttaa. Tämä on tärkeää siksi, että **SUOMEN ASIAKASTIETO OY** ei rekisteröi kohdaltanne kielteistä maksutapakäyttäytymistä.
7. **Kaikkia asioita hoitavat ihmiset**. Hyvään asiakassuhteen hoitamiseen kuuluu muistaminen kohtuullisilla liikelahjoilla.